

אשכרה שמיטה

גילינו מתחת למכ"ם את אחד המיזמים הגדולים ביותר של שנת השמיטה הנוכחית: הפיכת פירות קדושת שביעית למאכל פופולרי

נדב גדליה

זה לא היה משתלם, זה יצא יקר וגם אנשים פחדו מקדושת שביעית ומההלכות שכרוכות בה ולכן נמנעו מלקנות".

פתרונות חברתיים מעולם העסקים

שמיטות רבות לא היה אוצר בית דין מוכר ופופולרי.

ככל הנראה היה צורך בארי, שמבין באסטרטגיה ובתפעול, כדי שהמערך הזה יקום לתחייה: מיום שנת השבע נכנס לתמונה כדי לשפר את המנגנונים של אוצר בית דין.

"אנחנו עובדים בתחנות חלוקה ישירות, לא דרך חנויות וסופרים, כדי להשאיר את המחירים נמוכים", מספר ארי, "וגם עושים פרויקטים חינוכיים כדי שהציבור יבין את הנושא של קדושת שביעית ולא יחשש לאכול פירות בקדושת שביעית על פי ההלכה.

ארי: "יוצא שבפירות הארץ יש לכולם שייכות במשך שנה אחת. שווה בשווה. יש קדושה בפירות ומצווה לאכול אותם, אך לעשות סחורה אסור. זה מביא למצב שכולנו שווים. החקלאי שכיך, ולמעשה הוא פועל של הציבור. השוויון הזה הוא מסר מאוד חזק, כל שכן בארץ שלנו. תבין, אסור להביא מהפירות האלה אפילו קורבנות, רק 'אכלו אבינוי עמך'.

"מה שקורה עכשיו זה שחלק מהציבור מסתמך על היתר המכירה וחלק על יבול חו"ל או יבול נוכרי. כך, לא מרגישים שמיטה מנכיחה ציבורית. זה סחורה אסור. זה מביא למצב שכולנו שווים. החקלאי שכיך, ולמעשה הוא פועל של הציבור. השוויון הזה הוא מסר מאוד חזק, כל שכן בארץ שלנו. תבין, אסור להביא מהפירות האלה אפילו קורבנות, רק 'אכלו אבינוי עמך'.

"מה שקורה עכשיו זה שחלק מהציבור מסתמך על היתר המכירה וחלק על יבול חו"ל או יבול נוכרי. כך, לא מרגישים שמיטה מנכיחה ציבורית. זה סחורה אסור. זה מביא למצב שכולנו שווים. החקלאי שכיך, ולמעשה הוא פועל של הציבור. השוויון הזה הוא מסר מאוד חזק, כל שכן בארץ שלנו. תבין, אסור להביא מהפירות האלה אפילו קורבנות, רק 'אכלו אבינוי עמך'.

"מה שקורה עכשיו זה שחלק מהציבור מסתמך על היתר המכירה וחלק על יבול חו"ל או יבול נוכרי. כך, לא מרגישים שמיטה מנכיחה ציבורית. זה סחורה אסור. זה מביא למצב שכולנו שווים. החקלאי שכיך, ולמעשה הוא פועל של הציבור. השוויון הזה הוא מסר מאוד חזק, כל שכן בארץ שלנו. תבין, אסור להביא מהפירות האלה אפילו קורבנות, רק 'אכלו אבינוי עמך'.

"מה שקורה עכשיו זה שחלק מהציבור מסתמך על היתר המכירה וחלק על יבול חו"ל או יבול נוכרי. כך, לא מרגישים שמיטה מנכיחה ציבורית. זה סחורה אסור. זה מביא למצב שכולנו שווים. החקלאי שכיך, ולמעשה הוא פועל של הציבור. השוויון הזה הוא מסר מאוד חזק, כל שכן בארץ שלנו. תבין, אסור להביא מהפירות האלה אפילו קורבנות, רק 'אכלו אבינוי עמך'.

"מה שקורה עכשיו זה שחלק מהציבור מסתמך על היתר המכירה וחלק על יבול חו"ל או יבול נוכרי. כך, לא מרגישים שמיטה מנכיחה ציבורית. זה סחורה אסור. זה מביא למצב שכולנו שווים. החקלאי שכיך, ולמעשה הוא פועל של הציבור. השוויון הזה הוא מסר מאוד חזק, כל שכן בארץ שלנו. תבין, אסור להביא מהפירות האלה אפילו קורבנות, רק 'אכלו אבינוי עמך'.

אך פתאום הגיעו 'מכשירי החייאה'. נהיה גשום וקר, ובזכות זה העצים פרחו ולבלבו יפה מאוד וקיבלנו פירות שגדלו והגיעו לתוצאות מדהימות.

"לפני כשבעיים הזמינו אותנו לפגישה עם ארי ועם הרב דרוקמן. בפגישה הזו הרב אמר לי שכל דמעה שלי גרמה לפרי לגדול. זה נס גדול, אין ספק. יש א-לוהים בשמיים".

מה שינתה בך שנת השמיטה?

"השנה נהייתי יותר מאמין, כי אני רואה את האכפתיות של שנת השבע. אני רואה איך הם רוצים שהפרי הקדוש יגיע לכל יהודי, וזה מחזק אותי. אני עומד ליד העצים ונדמה מהפלא.

"אני רוצה לומר לקוראים: צריך להיות חדורי אמונה. ככה נגיע הכי גבוה שאפשר. יש שנים קשות ויש שנים טובות, וצריך להאמין שהכול מסתדר בחיים לטובה. בגלל זה נשארנו חקלאים, כדי להאמין.

"לאבא שלי, ניצול שואה, היה חלום להיות חקלאי. הוא בנה בסוף רפת, ואני הלכתי לכיוון של מטעים כי אמרתי לו שזה יותר קל. הוא אמר לי שאפרסקים יותר קשה, כי שנה אחת מצליח ושנה אחת לא. אין

שלמה פרידמן: "הלכתי על זה. גזמתי את העצים בקיץ לפני ראש השנה ובכיתי בדמעות כי הייתי בטוח שזה יגמור את העצים. אבל אמרו לי שזאת ההלכה, צריך לגדום לפני ראש השנה, אז עשיתי, גזמתי ובכיתי. כבר חשבנו שאכלנו אותה, כי החורף התחיל חם השנה, אך פתאום הגיעו 'מכשירי החייאה'. נהיה גשום וקר, ובזכות זה העצים פרחו ולבלבו יפה מאוד וקיבלנו פירות שגדלו והגיעו לתוצאות מדהימות"

זה לא מובן מאליו בכלל, והכול בטיב מעולה ובאיכות ייצוא. הכול נשאר בארץ בשנת השביעית, הרי אסור לייצא קדושת שביעית לחו"ל".

מה עוד אתם מתכננים לציבור הרחב?
"בקיץ הזה יחלקו פירות חינם על ידי ניידות שמיטה בגולן ובמקומות אחרים שיש בהם הרבה מטיילים. כמו כן אנחנו מייצרים יין בנטופה, היקב שלי, והתוכנית היא בע"ה לחלק בקבוקים כדי שאנשים ייהנו מהיין של ארץ ישראל בשנת שביעית. נחלק 120,000 בקבוקים במחיר עלות, ועוד 40,000 בקבוקים יחולקו חינם לגמרי לבני תורה, חברי כולל, בני ישיבות, חיילים ואנשים העוסקים בצורכי ציבור.

"את היין כינו המתנדבים של השומר חדש, שחלקם גם לא דתיים, לצד שומרי מצוות. תראה איזו אהדות תחת הכתרת שביעית!" מחיך ארי חיוך בניחוח שיחת חוף.

דמעות על אפרסקים
שלמה פרידמן הוא חקלאי מכפר ורבורג, ואני מדבר איתו כשהוא מתבאב מהשמש הקופחת מתחת לעץ פקאנים ליד מטע האפרסקים שלו. "איני מוגדר דתי, אבל תמיד הייתי יהודי מאמין", הוא פותח בקלסיקה מוכרת לכאורה. תכף ההפתעות.

"אבי ע"ה היה קורא בתורה והקים את בית הכנסת המקומי. אנחנו עושים קידוש, הבדלה ושומרים שבת. כל השנים הייתי תחת היתר מכירה, והשנה החלטתי ללכת על שמיטה לחומרה, סופר לחומרה, כי זאת האמונה המלאה שלי. הלכתי על זה. גומתי את העצים בקיץ לפני ראש השנה ובכיתי בדמעות כי הייתי בטוח שה יגמור את העצים. אבל אמרו לי שזאת ההלכה, צריך לגוום לפני ראש השנה, אז עשיתי, גומתי ובכיתי.

"אמרתי לאשתי היקרה: זאת האמונה שלי. כבר חשבנו שאכלנו אותה, כי החורף התחיל חם השנה, ונבטיח להיחלץ. הכול נשאר בארץ בשנת השביעית, הרי אסור לייצא קדושת שביעית לחו"ל".

שלמה פרידמן: "צריך להיות חדורי אמונה. ככה נגיע הכי גבוה שאפשר. יש שנים קשות ויש שנים טובות, וצריך להאמין שהכול מסתדר בחיים לטובה. בגלל זה נשארו חקלאים, כדי להאמין"

'נעשה ונשמע', והוא שלח לי את השומר החדש. הם סייעו לי המון.

"יצאתי מהשנה השישית לשנת השמיטה בלי שום תקלות. כל התוצרת נאספה ושוקה, והודיתי לבורא עולם שנתן לי להיכנס חודש וחצי לפני השמיטה בשמחה. תמיד בורא עולם פותח את הדלתות איכשהו. הברכה היא ממנו. למרות שלא תמיד קל אני מרגיש הכי טוב בעולם.

"אני רוצה לברך את יובל משנת השבע וכל הצוות שעומד מאחוריו במנגנון הזה, שהביאו לכאן הרבה תלמידים ותלמידות לבקר. שהברכה תבוא עליהם גם. היה כף לשוחח איתם ולהסביר להם על המצווה המיוחדת הזאת. שתהיה לנו שנה טובה ושנאהב אחד את השני. הסבלנות מנצחת. וגם חשוב לזכור: הארץ זה הבית שלנו, אין לנו בית אחר".

שחררתי ונושעתי

יובל תור הוא מנכ"ל עמותת שנת השבע. "אני עצמי חקלאי בארבע עשרה השנים האחרונות", הוא מספר לי בדקות הפנויות שנותרו לו בין פגישה לפגישה. "היייתי שכיר במטע זיתים ושקדים של גד"ש דגנים, שתופת חקלאית של משואות יצחק ונגבה. הקמתי שם את מטעי הזיתים וניהלתי אותם. בערב שנת השמיטה החלטתי שאני יוצא לשנת שבתון.

"זה התחיל מזה שרציתי לתרום כליה אבל התרומה נדחתה ונפלה על העונה הלחוצה במטעים. יכולתי לבטל את התרומה, אבל בחרתי שלא לעשות זאת כי היה מועמד להשתלה שהמתין לתרומה. כשביל להרגיע את העבודה אמרתי להם שאני אחזור לעבודה בתוך שבוע-שבועיים מקסימום.

ארי: "חוץ מהפירות, שהם מקבלים חינם, הם מקבלים חומרי לימוד בנושא השמיטה, ואנו משלבים בזה גם חידונים שבועיים נושאי פרסים. אפשר להיבחן על שאלות בדיני שביעית ולקבל מלגות כספיות. כל העניין שלנו הוא להפוך את השמיטה מנטל לחוויה חברתית, דתית וציונית"

"מה שקרה זה שהיה לי סיבור נדיה ובמקום לחזור לעצמי אחרי שבוע חודתי לאשפז אחרי שבועיים, ואחר כך כנסתי להחלמה של חודש וחצי. בזמן הזה היה לי מספיק זמן לסבול, לבעוט ולשאול שאלות "היייתי שכיר במטע זיתים ושקדים של גד"ש דגנים, שתופת חקלאית של משואות יצחק ונגבה. הקמתי שם את מטעי הזיתים וניהלתי אותם. בערב שנת השמיטה החלטתי שאני יוצא לשנת שבתון.

"התחלתי לחשוב על כל התקופה הזאת של ארבע עשרה שנים שאני באותו מקצוע. התחלתי לעשות חשבון נפש. הבטתי בלוח השנה וראיתי שבעוד חצי שנה מגיעה שנת השמיטה. החלטתי שאני רוצה לצאת לשנת שבתון, ללמוד תורה, להרגיש את השמיטה כמו שצריך. במשך שתי שמיטות עבדתי

במסגרת היתר מכירה. שם אתה עובד כמעט כרגיל, חוץ מלטוע עצים. לא הרגשתי את השמיטה, והחלטתי שהפעם אני הולך על זה עד הסוף.

"בחברה שעבדתי בה עושים היתר מכירה, והם לא הסכימו שאצא לשבתון. אמרו לי שהם לא יכולים להבטיח את מקומי כשאחזור. הייתה התלבטות לא קלה, והחלטתי בסוף לעזוב בלי לדעת לאן.

הם היו בהלם, כי הייתי בתפקיד טוב, וקשה למצוא תפקיד כזה בחקלאות. אבל עזבתי. בסופו של דבר קיבלתי את ההצעה לנהל את עמותת שנת השבע.

"למדתי שיעור לחיים: כשאתה תקוע במשהו לא תראה את האור בקצה המנהרה עד שתשחרר. ברגע שאתה משחרר את האחיזה במציאות תחוש חוסר יציבות, וזה מפחיד, אבל דווקא אז תקבל ביטחון

תוכן ממומן

19

ביקור אצל הרב דרוקמן

ציפם:יהונתן הוזר

ביקור אצל הרב דרוקמן

כי תאמין יותר שזה לא תלוי בך. אין לך הרבה מה לעשות חוץ מלסמוך על הקב"ה.

אז שנת שבתון כבר לא תהיה לי. פה בשנת השבע זה לא כמו בחקלאות, העבודה לא נגמרת כשהשמש שוקעת. כחקלאי הייתי הולך לישון בעשר בלילה, אחת עשרה מקסימום. פה אני בשתיים בלילה עדיין בישיבות, כי אנחנו עובדים הרבה עם חו"ל".

איך עובד המערך מול החקלאים?

"אחד הדברים שאנחנו עושים זה לתת לחקלאים את הביטחון שהם לא יפסידו משמירת השמיטה. בסוף שמיטה תלויה גם בגב כלכלי. אתה אומר לחקלאים: אם יהיה יבול, והעלויות שלך לדונם הן למשל 6,000 שקלים, אם אני אצליח להוציא מהשטח שתי טונות אפרסקים ואחלק לציבור במחיר עלות של שלושה שקלים לקילו, יוצא שהחוזתי לך את כל העלויות בעזרת הציבור. והכול טוב. אבל אם לא נצליח, אני מכסה לך את ההפסד.

"זה סיכון מסוים, כי אם המדינה תפתח למשל את היבוא מחו"ל, לא נוכל לחלק יותר מטונה, ואצטרך לתת לו מהכיס. זה מה שאנחנו עושים: מתפללים שיהיה חורף טוב. קיבלנו ברכות מהרבה רבנים שרתמו את הציבור. צריך הרבה אמונה כדי ללכת על הסיפור הזה.

"התחלנו לתת לחקלאים את תחושת הביטחון ועל ידי זה לעודד גם חקלאים של מאות דונמים להיכנס לאוצר בית דין. כעת שיעור גבוה מהציבור עדיין לא צורך אוצר בית דין. זה עדיין לא נפוץ כמו היתר מכירה. המטרה שלנו היא שאוצר בית דין יהיה משהו ציבורי, גדול יותר, ממלכתי יותר, במבט לעמיטה הבאה, שבע"ה תהיה שמיטה דאורייתא, כאשר 'רוב יושביה עליה' והמשיח יגיע".